

Literaturoznawstwo kulturowe - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Literaturoznawstwo kulturowe
Kod przedmiotu	09.2-WH-KP-LK
Wydział	Wydział Humanistyczny
Kierunek	Kulturoznawstwo
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia z tyt. licencjata
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2021/2022

Informacje o przedmiocie	
Semestr	5
Liczba punktów ECTS do zdobycia	4
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Dorota Kulczycka, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	30	2	-	-	Egzamin

Cel przedmiotu

Uwrażliwienie Studentów XX-wieczne i XXI-wieczne tendencje istniejące w humanistyce, a znajdujące swój wyraz w tekstach kultury (w prozie, poezji, dramacie, filmie, malarstwie, rzeźbie, muzyce itd.). Zapoznanie z ważniejszymi teoriami i metodologiami obecnymi we współczesnym literaturoznawstwie, a przydatnymi też w badaniu innych dziedzin kultury. Zaznajomienie z pojęciami: antropologia literacka, antropologia kulturowa, powinowactwo/korespondencja sztuk, intersemiotyczność, intertekstualność, komparatystyka, interferencja sztuk, ekfrazy, ekfrastyczność, schematy fabularne i in. Nabycie przez Studentów umiejętności osadzania tekstów literackich w szerszych kontekstach (szczególnie muzycznych i sztuk wizualnych) i odwrotnie: odczytywania tekstów kultury (malarских, filmowych, muzycznych i in.) w kontekście literatury. Uzyskanie umiejętności swobodnego poruszania się po polskim i europejskim obszarze kulturowym i wyrażania własnych spostrzeżeń powstałych na drodze wnikliwej analizy i interpretacji.

Wymagania wstępne

Przed każdym wykładem Studenci są zobligowani do zaznajomienia się z danymi tekstami kultury, o których będzie mowa. Natomiast kwestie teoretyczne będą zaprezentowane przez samego Wykładowcę.

Zakres tematyczny

Antropologia literacka; antropologia literatury, antropologia widowisk i filmu; antropologia kultury itd. Postmodernizm w literaturze i w sztuce (m. in. na przykładzie twórczości U. Eco). Posthumanizm a transhumanizm. Postkolonializm w literaturze w kontekście procesów dekolonizacji bądź neokolonizacji; postkolonializm w powiązaniu z dekonstrukcjonizmem, (neo)marksizmem i feminizmem na przykładzie *Foe* J.M. Coetzeeego. XX-wieczne nurty filozoficzne i ich odzwierciedlenie w literaturze i filmie. Interferencja sztuk. Powinowactwa literatury z tekstami kultury (na przykładzie *Barbarzyńcy w ogrodzie* Z. Herberta, *Tryptyku rzymskiego* Jana Pawła II i in). Pojęcie ekfrazy i ekfrastyczności. Gry intertekstualne i intersemiotyczne na płaszczyźnie: dzieło literackie – dzieło filmowe; schematy fabularne w bajkach-baśniach-filmach (morfologia bajki; schematy baśniowe w filmach Nighta M. Shyamalana). Pogranicza tzw. literatury/kultury wysokiej a popularnej. Problem adaptacji i ekranizacji.

Metody kształcenia

Wykład informacyjny, wykład problemowy i konwersatoryjny, praca z tekstem źródłowym, dyskusja.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Student zna elementarną terminologię z zakresu teorii kultury, teorii dyskursów, historii kultury i sztuki, antropologii kultury.	K_W02	- dyskusja - odpowiedź ustna - zaliczenie - ustne, opisowe, testowe i inne	Wykład
Student ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych nowych osiągnięciach w obszarze teorii kultury, historii kultury i sztuki, teorii dyskursów, filozofii i antropologii.	K_W08	- dyskusja - egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne - zaliczenie - ustne, opisowe, testowe i inne	Wykład

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Student posługuje się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami i pojęciami teorii kultury, historii kultury i sztuki, filozofii, antropologii, teorii kultury popularnej, teorii dyskursów.	K_U07	- dyskusja - egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne - odpowiedź ustna - zaliczenie - ustne, opisowe, testowe i inne	Wykład
Student docenia tradycję i dziedzictwo kulturowe ludzkości. Czuje się odpowiedzialny za zachowanie dziedzictwa kulturowego kraju i świata.	K_K06	- dyskusja - egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne - test końcowy	Wykład

Warunki zaliczenia

Obecność i aktywny udział w zajęciach, przedwstępna znajomość tekstów literackich i tekstów kultury (malarstwa, filmów, śpiewów), o których mowa na wykładzie; egzamin końcowy.

Literatura podstawowa

„Ethos” 1996, nr 1-2 [33-34] (wybór).

„Teksty Drugie” 2007 nr 4 (wybór); 2007, nr 6 (całość tomu); 2008 nr 1-2 (wybór); 2011, nr 3 (wybór); 2013 nr 1-2 (wybór).

Baudrillard J., *Precesja symulaków*, przeł. T. Komendant, [w:] *Postmodernizm. Antologia przekładów*, wybrał, oprac. i przedmową opatrzył R. Nycz, Kraków 1998, s. 175-189.

Coetzee J.M., *Foe*, tłum. M. Konikowska, Warszawa 2007.

Dziadek A., *Obrazy i teksty*, Katowice 2007.

Eco U., *Cmentarz w Pradze*, przeł. przeł. K. Żaboklicki, Warszawa 2011.

Eco U., *Imię róży*, przeł. A. Szymanowski, Warszawa 1988 (zwłaszcza Posłowie).

Filmy *Nighta M. Shyamalana*.

Gogacz A.K, *Antropologia kulturowa*, Łódź 2011, http://www.gogacz.eu/uczelnia/repository/Antropologia_kulturowa_skrypt.pdf

Jan Paweł II, *Tryptyk rzymski, medytacje*, Kraków 2003.

Kulczycka D., *Postmodernistyczny wymiar Cmentarza w Pradze Umberto Eco*, [w:] *Płynne Włochy*, red. nauk. D. Artico i E. Tichoniuk-Wawrowicz, Katowice 2017, s. 114-133.

Kulczycka D., *Schematy fabularne w filmach Nighta M. Shyamalana. Mit-bajka – komiks*, w: *Literatura a film*, red. naukowa D. Kulczycka, Monika Hernik-Młodzianowska, „Scripta Humana” t. 6, Zielona Góra 2016, s. 171-189.

Regiewicz A., *Kino a kultura w świetle antropologii współczesnej. Próba interpretacji kerygmaticznej*, Lublin 2011.

Spivak G. Ch., *Krytyka postkolonialnego rozumu*, fragment, [w:] A. Burzyńska, M.P. Markowski, *Teorie literatury XX wieku. Antologia*, Kraków 2006.

Teoria-literatura-życie. Praktykowanie teorii w humanistyce współczesnej, tom I, pod red. A. Legeżyńskiej i R. Nycza, Warszawa 2012 (wybrane artykuły).

Literatura uzupełniająca

Antropologia widowisk. Zagadnienie i wybór tekstów, oprac. A. Chałupnik, W. Dudzik i in., wstęp i red. L. Kolankiewicz, Warszawa 2005.

Antropologizowanie humanistyki. Zjawisko – proces – perspektywy, red. J. Kowalewski, W. Piasek, Olsztyn 2009.

Domańska E., *Humanistyka ekologiczna*, „Teksty Drugie” 2013, nr 1-2, s.13-32, (dostępne w pdf).

Kulczycka D., *Sacrum i antysacrum w Inwazji barbarzyńców (2003) Denysa Arcanda. W 50-lecie europejskiej i amerykańskiej rewolucji kulturalnej*, „Biuletyn Edukacji Medialnej”, Edukacja Medialna KUL, 2/2017, s. 83-105.

Kulczycka D., *W cieniu rewolucji kulturalnej 1968 r. O Inwazji barbarzyńców (2003) Denysa Arcanda raz jeszcze*, „Media-Kultura-Komunikacja Społeczna”, 13/3, 2017, s. 99-125.

Lytotard J.-F., *Kondycja ponowoczesna. Raport o stanie wiedzy*, przeł. M. Kowalska i J. Migasiński, Warszawa 1997.

Bauman Z., *Ponowoczesność jako źródło cierpień*, Warszawa 2000.

Film: *Tryptyk rzymski* – reż. Marek Łuzar, animowany, religijny, Polska 2007 (rok produkcji 2006) <https://www.youtube.com/watch?v=Qp0lQ9Kopco>

Michał Anioł Buonarroti, oprac. Jan Białostocki, Warszawa 1971 lub: M. L. Rizatti, *Michał Anioł*, przeł. B. Toeplitz-Kaczmarek, Warszawa 1990.

Pauli T., *Piero Della Francesca*, tłum. E. Romkowska, Warszawa 2006 (lub reprodukcje tego malarstwa z Internetu).

Skórczewski D., *Interpretacja postkolonialna: etyka nauki, nauka etyki*, [w:] *Filozofia i etyka interpretacji*, red. A. F. Kola, A. Szahaj, Kraków 2007, s. 305-316.

Skrzypczak P., *Filmowe panoramy społeczeństwa polskiego XIX wieku*, Toruń 2004.

Smaga A., *Freski Michała Anioła i słowa Jana Pawła II*, „Pamiętnik Literacki” 2007, z. 4, s. 5-19, (dostępne w pdf).

Tryptyk rzymski w wykonaniu zespołu Piotra Rubika, Stanisława Sojki i innych (może być z Internetu).

Zawojski P., *Posthumanizm, czyli humanizm naszych czasów*, „Kultura i Historia” nr 32/2017, s. 68-76, (dostępne w pdf).

Uwagi

Szczegółowy sylabus (tydzień po tygodniu) zostanie Studentom przedstawiony w na początku kursu. W zależności od tempa wykładów konwersacyjnych będzie on ze Studentami aktualizowany. Przewidziana jest jednak do realizacji całość materiału.

Zmodyfikowane przez dr hab. Dorota Kulczycka, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 25-04-2021 17:00)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ